

Milé čitateľky a čitatelia,

aprílové číslo Monitoru zahraničnopolitického myslenia je pochopiteľne stále primárne zamerané na konflikt na Ukrajine – vybrané svetové think-tanky prinášajú analýzy možnosti použitia jadrových zbraní, bližší pohľad na fungovanie ruskej ekonomiky po zavedení sankcií, porovnanie vnímania utečencov z Ukrajiny a Blízkeho východu, a zaoberajú sa tiež existenciou tzv. liberálneho svetového poriadku. Ďalšie analýzy a eseje sa venujú dopadom volieb v Maďarsku a vo Francúzsku na budúcnosť Európy, možnostiam riešiť otázku Náhorného Karabachu, potenciálu vzťahov s Pakistanom po zvolení nového premiéra a rwandskej vojenskej diplomacii prinášajúcej stále väčšie úspechy.

Príjemné čítanie vám praje

Tím Odboru analýz a plánovania / Oddelenia strategických analýz

**BUDÚ NA UKRAJINE
POUŽITÉ JADROVÉ
ZBRANE?**

Staré pravidlá stále platia

**RUSKÁ EKONOMIKA JE
STÁLE NAD VODOU**

Aký je vplyv sankcií na jej udržateľnosť?

**ILÚZIA LIBERÁLNEHO
INTERNACIONALIZMU**

Západ inak vníma vojny na Ukrajine a Blízkom východe

**LIBERÁLNY SVETOVÝ
PORIADOK NIE JE**

Ak sa demokracie neubránia, autokracie ich zničia

**ORBÁNOVO VÍŤAZSTVO
VO VOEBÁCH**

Čo znamená triumf neliberálneho nacionalizmu?

**NOVÁ FRANCÚZSKA
EURÓPA**

Vplyv Macronovho víťazstva na budúcnosť kontinentu

**AKTUÁLNY VÝVOJ V
NÁHORNOM
KARABACHU**

Hľadanie cesty k mieru

**RESET VZŤAHOV USA A
PAKISTANU**

Analýza zmeny vlády v Islamabad

**RWANDSKÁ VOJENSKÁ
DIPLOMACIA**

Ako vláda využíva armádu pre zisk vplyvu

Prvé analýzy vojny na UA zdôrazňovali niekoľko jedinečných faktorov, ako je zložitá história regiónu, komplikovaná psychológia Putina a charizmatické vedenie Zelenského. Konflikt sa zdal nový a nepredvídateľný, postupne sa však čoraz viac podobá na mnohé iné konflikty za posledných 70 rokov. To naznačuje, že bojujúce strany sa riadia relatívne očakávanými voľbami a UA nasleduje vzor obmedzenej vojny v jadrovom veku, odrážajúc scenár napísaný v Kórei a odvtedy mnohokrát skopirovaný. Toto tak podľa Foreign Affairs nie je nová éra, len nová fáza starej.

Po vyvinutí a použití jadrových zbraní nikto nevedel, čo bude nasledovať. Prelomiť kolobeh vojny sa zdalo nemožné a zároveň pokračovať v ňom bolo nemysliteľné. Napätie sa ešte zvýšilo, keď ZSSR tiež získal jadrovú bombu a onedlho severokórejské sily napadli Južnú Kóreu, ktorú podporoval Washington a jeho spojenci. Počas tejto vojny sa obe strany postupne mlčky dohodli na pravidlách cestnej premávky pre novú epochu. Žiadna z jadrových mocností nechcela ďalšiu totálnu vojnu, takže obe prísne limitovali prostriedky, ciele a rozsah konfliktu. Rozhodli sa nepoužiť jadrové zbrane a tiež neútočiť na svoje vlastné územie. A okrem toho bolo dovolené, aby vojna prebiehala konvenčne, tak kruto, ako si to bojujúce strany želali. Tieto pravidlá boli založené na praktickosti. Politici v Moskve a Washingtonu museli robiť zásadné rozhodnutia v reálnom čase o tom, ako dosiahnuť svoje ciele počas vojny, a jadrové zbrane sa napriek všetkej ich sile ukázali ako prekvapivo bezmocné. Ich používanie by znamenalo veľa nákladov a prinieslo by málo výhod. A tak to neurobila ani jedna superveľmoc. Neskôr kubánska kríza posilnila rastúce tabu proti používaniu jadrových zbraní a potom Vietnam nasledoval rovnaký vzor ako Kórea. Rovnaké pravidlá platili vo vojne v Perzskom zálive, v Iraku a sovietskej a americkej vojne v Afganistane. Autor tak predpokladá, že budú platiť aj teraz na UA.

Ruským plánom A bolo rýchlo UA dobyť, nastoliť priateľskú vládu a predstaviť svetu hotovú vec. Keď tomu zabránil odhodlaný odpor, Moskva prešla k plánu B, búšila do miest z diaľky a snažila sa rozdrviť ukrajinskú morálku. Keď ani to nefungovalo, Kremľ sa priklonil k plánu C, vzdal sa pokusu zmocniť sa celej krajiny a preorientoval sa na dobytie časti územia na východe a juhu. Nadchádzajúce bitky na Donbase budú rozhodujúce, ale už teraz sa dá veľa povedať o tom, ako sa táto vojna skončí. Buď bude výsledkom dohoda zahŕňajúca územný status quo ante, alebo sa pretvorí na zmrazený konflikt na východe. To znamená, že koniec vojny sa bude podobat' vojne v Kórei alebo situácii v Abcházsku či Južnom Osetsku. Tak ako v Kórei, šok z počiatočnej agresie aj teraz viedol k vytvoreniu širšej vyrovnávacej koalície, ktorá tu zostane, aj keď boje ustanú. RU si vybralo horúcu vojnu a dostane studenú.

Nech by aj niektoré interpretácie ruskej vojenskej doktríny naznačovali čokoľvek, Moskva počas konfliktu nepoužije jadrové zbrane. Od roku 1945 každý vodca jadrovej veľmoci, od Trumana po Stalina a Mao Ce-tunga, z rozumných dôvodov odmietol využitie jadrových zbraní v boji. Putin nebude výnimkou, pretože vie, že by nasledovala mimoriadna odvetá a totálna ostrakizácia, pričom RU by týmto krokom nezískalo žiadne porovnateľné strategické výhody, nehovoriac o tom, že rádioaktívny spad by sa mohol vrátiť späť do samotného RU. Zo súvisiacich dôvodov NATO nezaútočí na RU ani sa nepokúsi priamo zvrhnúť ruský režim, aby nezahnilo Putina príliš do kúta. Nedôjde k nasadeniu jednotiek NATO, či zriadeniu bezletovej zóny. Všetky tieto akcie by niesli veľké riziko eskalácie, ktorej sa chce NATO vyhnúť rovnako ako Moskva. Zároveň NATO bude inými prostriedkami brániť Moskve dosiahnuť významné víťazstvo, nielen kvôli UA, ale aj preto, aby sa vyhlo nebezpečnému precedensu, že jadrové zbrane sú užitočné na ochranu nelegitímne získaného územia konvenčnou agresiou. V rámci týchto limitov sa však vojna bude viesť do maximálnej miery, kým sa misky váh rozhodne nevychýlia jedným smerom alebo nedôjde k patovej situácii.

Zdá sa, že jediná vec, na ktorú sú jadrové zbrane dobré, je odrádzanie od veľkých útokov na tých, ktorí ich majú. V tomto ohľade ruská invázia na UA len potvrdí ich hodnotu – nie preto, že by ich Rusi použili, ale preto, že UA ich nemá. Vojna poskytne ďalší príklad nebezpečenstva, ktoré číha na štáty, ktoré vlastnia takéto zbrane, ale rozhodli sa ich vzdať. IR a KP budú mať o dôvod menej, aby akceptovali zrušenie svojich jadrových programov. V budúcich rokovaníach o kontrole zbrojenia by preto Washington mal ustúpiť od svojich ambícií a sústrediť sa na pokus o zmrazenie týchto programov – cieľ, ktorý by mohol byť skutočne dosiahnuteľný. Americká obranná politika by sa mala zároveň intenzívne zamerať na to, ako pomáhať ostatným bojovať v striktno konvenčných vojnách, najmä v zdĺhavých obranných. Jedno konkrétne ponaučenie vyniká - bezpečnosť TW nebude spočívať na jadrovej oblasti, ale na schopnosti ostrova zabrániť obojživelným inváziám z pevninskej CN a vydržať dlhé obliehanie.

Analýza je tu: <https://www.foreignaffairs.com/articles/russia-fsu/2022-04-25/why-war-ukraine-wont-go-nuclear>

Napriek chmúrnym predpovediam pre silne sankcionované ruské hospodárstvo sa katastrofa stále neudiala - takmer dva mesiace po invázii na UA vývoz ruskej ropy do Európy a krajín ako IN či TR v skutočnosti vzrástol a ruský finančný sektor sa zatiaľ vyhýba vážnej kríze likvidity. Foreign Policy argumentuje, že sankcie síce môžu fungovať z dlhodobého hľadiska, ale zatiaľ mnohé z tých krajín, ktoré RU sankcionujú, vážne podkopávajú svoje úsilie tým, že od neho nakupujú energiu a Putin naďalej zarába najmenej miliardu dolárov denne predajom ropy a plynu, pričom levý podiel pochádza z Európy. Ruské výnosy z vývozu ropy v apríli 2022 pravdepodobne výrazne prekročia hodnoty v rovnaký mesiac v predchádzajúcich rokoch, čo vyženie prebytok ruského rozpočtu na nové maximá. RU tak má k dispozícii slušné finančné zdroje na vyrovnávanie sa so sankciami.

Pre mnohé európske krajiny je najväčším problémom zemný plyn, pretože sa s ním zvyčajne obchoduje na základe dlhodobých zmlúv a nie je tak zameniteľný ako ropa. Hoci DE krátko po invázii oznámilo zastavenie projektu Nord Stream 2, väčšina ruského plynu naďalej prúdi do Európy ako predtým. Alternatívne dodávky skvapalneného zemného plynu, ktorý je možné prepravovať po mori, zostávajú zatiaľ obmedzené. Prechod k alternatívnym veľkým producentom, akými sú US, QA či CA, môže trvať roky. EÚ načrtla plán na zníženie dovozu ruského plynu o dve tretiny do konca r. 2022 prostredníctvom dovozu väčšieho množstva skvapalneného plynu a tiež navýšenia odberu cez plynovody z NO a AZ, tento plán však mnohí odborníci označujú za neuskutočniteľný. DE je jedným z hlavných odporcov, keďže tretina jeho celkovej ročnej plynovej spotreby pochádza z RU. Podľa kancelára Scholza embargo na ruský plyn nielenže neskončí ukrajinskú vojnu, ale môže viesť k „dramatickej hospodárskej kríze, strate miliónov pracovných miest a krachu tovární, ktoré sa už nikdy neotvorí. Preto je mojou zodpovednosťou povedať: Nemôžeme dovoliť, aby sa to stalo.“ Dokonca aj ministerka financií US Yellenová naznačila, že koniec dovozu ruskej ropy a plynu by mohol Európu vážne poškodiť, zatiaľ čo na RU by to mohlo mať len malý negatívny dopad, keďže by si dokázalo nájsť kupcov inde a zároveň zvýšiť ceny.

Americkí a európski predstavitelia trvajú na tom, že z dlhodobého hľadiska sa Putin nemôže vyhnúť katastrofálnym ekonomickým následkom svojej agresie. Bidenova administratíva uvalila dodatočné sankcie na ruské banky, čo znamená, že 60% ruských bankových aktív je teraz pod sankciami US a Európa postupne nasleduje príklad Washingtonu. Čoskoro sa tiež prejaví nedostatok technologických prvkov a v tomto roku zrejme dôjde k vážnemu poklesu úverov dostupných ruským jednotlivcom a firmám, pričom ekonomika klesne o 8-15%. Západné spoločnosti RU hŕfnu opúšťať – má sa to týkať cca 800 korporácií z 1 200, ktoré v RU pôsobili, pričom sem patria značky ako IBM, Microsoft, či Panasonic. Moskovský starosta pripustil vážnu krízu nezamestnanosti, keď približne 200 000 ľudí hrozí v Moskve strata zamestnania, pričom zahraniční analytici predpokladajú, že skutočné číslo je 10x vyššie.

Medzinárodná odpoveď na ruskú agresiu je však rozdelená a neistá, a zľavnená ruská ropa v čase rastúcich cien energií a nekontrolovateľnej inflácie je pre mnoho krajín atraktívna. US, UK, AU a CA síce úplne zakázali ruský dovoz, ale väčšina európskych krajín na čele s DE ropu naďalej nakupuje. Najväčší percentuálny nárast dovozu je z IN, ktorá sa odmietla pripojiť k sankciám alebo odsúdiť Putinovu inváziu, a využíva ruské zľavy. Od začiatku invázie Putin vyhlasoval, že západné sankcie spôsobia iba infláciu a ekonomické problémy v US a v Európe, a takéto obavy skutočne dominovali doterajšej diskusii v európskych parlamentoch. Kremľu sa tiež podarilo zatlačiť na európske štáty, aby za plyn platili sprostredkované v rubľoch prostredníctvom bankového centra Gazprombank, a zaviedol menové kontroly, ktoré udržali výmenný kurz rubľa približne tam, kde bol vo februári. Sankcionovanie iba niektorých bánk umožňuje pokračovať v exporte energie z RU, čím sa zachová rozpočtový prebytok. Zastaviť akumuláciu zahraničných aktív dokáže iba energetické embargo alebo sankcie voči všetkým bankám. Niektoré medzinárodné spoločnosti používajú výhovorky, aby na ruskom trhu naďalej mohli pôsobiť, ako napr. predaj liekov či potravín.

Pre Putina bude najväčšou otázkou, či dokáže prispôbiť svoju ekonomiku dlhodobej izolácii. Iné ekonomiky, ktoré čelili podobnému zovretiu, ako napríklad IR, tak urobili a Moskva môže svoje banky nechať dlho bežať na dotáciách generovaných energetickými komoditami. Ale uškrtenie západného dovozu spotrebného tovaru a výrobných materiálov nakoniec vážne poškodí ruskú ekonomiku. A ak nezamestnanosť stúpne, mohlo by to Putina postaviť pred problém, ktorému ešte nečelil: prežitie v úrade.

Článok je tu: <https://foreignpolicy.com/2022/04/22/russia-war-economy-sanctions-ruble/>

Carnegie Centrum na Blízkom východe prináša článok, v ktorom sa venuje rozdeleniu vnímania sveta pozdĺž kultúrne definovaných línií. Konflikt na UA podľa autora pomohol odkryť skutočné názory Západu – keď sa odstráni pobúrenie z ruskej invázie, odkazom nie je legitimita liberálnej demokracie zoči-voči autoritárstvu, ale selektívnosť, pokiaľ ide o tých, na ktorých by sa mali liberálne hodnoty vzťahovať.

Liberálny internacionalizmus bol reakciou na európsku politiku v 19. storočí, ktorej hlavným mechanizmom bolo hľadanie rovnováhy moci. Zastáva názor, že šírenie liberálnej demokratickej vlády a praktizovanie otvorenej diplomacie, je najvyššou prioritou. Liberálne hodnoty, ktoré sú vo svojich morálnych kritériách univerzálne, by sa mali uplatňovať na celom svete, a to najmä preto, že medzinárodný poriadok založený na demokratických systémoch je údajne stabilnejší ako ten, ktorý je založený na amorálnych mocenských vzťahoch. S ukrajinským konfliktom sa na Západe presadilo výrazné poslanstvo, že obrana UA je obranou samotnej liberálnej demokracie. Ukrajinskí predstavitelia to dômyselne opakujú vo svojich výzvach a tvrdia, že univerzálne hodnoty, ktoré tak ctí Západ, nemajú zmysel, ak ich na UA nebudú brániť. Toto poslanstvo silne zarezonovalo medzi západným publikom.

Nikto nemôže vinit' UkrajincoV z toho, že zmanipulovali vysokú mienku, ktorú o sebe západné krajiny majú. Je však zvláštne, že keď arabské spoločnosti povstali proti svojim autokratickým režimom v r. 2011 a tiež neskôr v tomto desaťročí, reakcie na Západe boli skôr rozpačité. Možno je to preto, že už dlho existuje pocit, že arabský svet v skutočnosti nie je pripravený na demokraciu a ani nemá demokratickú tradíciu. Fukuyama vo svojej knihe *America at the Crossroads* vyjadril tento názor, keď napísal, že arabské spoločnosti nemajú inštitúcie, ktoré by „prešli od amorfnej túžby po slobode k dobre fungujúcemu, konsolidovanému demokratickému politickému systému s modernou ekonomikou“. Dá sa polemizovať o tom, či má pravdu, ale desať rokov po tom, čo arabské spoločnosti povstali proti svojim autokratom, sa mnohí na Západe stále vysmievajú predstave demokratického arabského sveta. To je prekvapujúce, pretože len málo ľudí zaplatilo v jeho mene takú vysokú cenu. Je to rovnako prekvapujúce, pretože myslenie skeptikov je rozporuplné a zacyklené. Je rozporuplné v tom, že akceptovanie premisy, že arabské spoločnosti nie sú pripravené na demokraciu, nepriamo posilňuje diktatúry, čím sa demokracia stáva ešte menej pravdepodobnou. A je zacyklené v tom, že tento predpoklad len povzbudzuje autokratov, aby zabezpečili, že ich spoločnosti zostanú inštitucionálne nepripravené na demokraciu. Internacionalistické poslanstvo, ktoré sa tak bez námahy aplikovalo na UA, bolo tak zaťažené výhradami, keď uvažujeme o Araboch alebo moslimoch. Spomeňte si na všetkých korešpondentov na začiatku ukrajinskej vojny, ktorí nemohli pochopiť, že sa konflikt odohrával v „civilizovanej“ Európe, a nie v (implicitne „necivilizovanom“) IQ alebo AF, kde „sa bojovalo desaťročia.“

**PRE MNOHÝCH NA ZÁPADO SÚ
ĽUDSKÉ PRÁVA A LIBERÁLNE
HODNOTY DÔLEŽITÉ LEN VTEDY, AK
ZAHŔŇAJÚ TÝCH, S KTORÝMI SA TÍTO
ĽUDIA STOTOŽŇUJÚ.**

Napriek tomu by sa dalo očakávať, že desaťročia trvajúce zúrivé konflikty budú šokujúce. Zjavne nie. Takmer 7 miliónov Sýrčanov sa od r. 2011 stalo utečencami v dôsledku relatívneho nezájmu Západu, okrem úsilia EÚ zabezpečiť, aby sa utečenci nedostali do Európy. Asi 4 milióny Jemenčanov bolo vysídlených a viac ako 5 miliónov ich je ohrozených hladomorom. Tieto tragédie nevyvolali na Západe žiadnu reakciu, ktorá by bola len vzdialene porovnateľná so solidaritou s UA. Dokonca aj keď sýrsky režim použil chemické zbrane proti civilistom, 60% respondentov v US sa postavilo proti vojenskej odvetnej akcii. Zdá sa, že pre mnohých ľudí na Západe sú ľudské práva a humanitárne obavy, podobne ako liberálne demokratické hodnoty, skutočne dôležité len vtedy, keď zahŕňajú tých, s ktorými sa títo ľudia stotožňujú. Je to škoda, pretože morálny zápal pre UA nám na krátky okamih umožnil predstaviť si oživenie liberálneho internacionalizmu vo svete, ktorý je inak skôr pod vplyvom regresívneho nacionalizmu. Možno preto je načasť zväžiť, že teritoriálny nacionalizmus, ktorého sa kozmopoliti obávajú, nemusí byť hlavnou hrozbou. Globalizácia spôsobí, že klasický nacionalizmus ustúpi. Nahrádza ho však akási civilizačná alebo kultúrna verzia nacionalizmu – v ktorej ľudia sympatizujú predovšetkým s tými, ktorí zdieľajú ich kultúrne črty na úkor univerzálnych hodnôt. Mohol by sa stať väčším problémom, pretože zahŕňa väčšie geografické celky. To bol základ tézy Samuela Huntingtona o „strete civilizácií“ a málokto to spochybnil. Orwellov výrok o tom, že všetky zvieratá sú si rovné, ale niektoré sú si rovnejšie, sa zdá byť dobrým spôsobom, ako zosmiešniť západné dvojité štandardy. Ale ak vyberiete „zvieratá“ a vložíte „kultúry“, budete bližšie k pravde toho, čo sa dnes deje.

Celý článok je tu: <https://carnegie-mec.org/diwan/86862>

V článku pre magazín The Atlantic píše Anne Applebaum o dávnom prejave prezidenta Estónska z r. 1994, v ktorom ocenil hodnoty demokratického sveta, ku ktorému sa vtedy EE túžilo pripojiť. Ale prezident Meri tiež varoval, že sloboda v EE a v Európe môže byť čoskoro ohrozená, pretože ruský prezident Jeľcin a kruhy okolo neho sa vracali k jazyku imperializmu a hovorili o RU ako o *primus inter pares* v bývalom sovietskom impériu. Ruský štát rozvíjal neliberálnu víziu sveta, a už vtedy sa pripravoval na jej presadenie pod vplyvom imperiálnej nostalgie. Meri vyzval demokratický svet, aby dal dôrazne ruskému vedeniu najavo, že ďalšia imperialistická expanzia nebude mať šancu. Vtedajší zástupca primátora Petrohradu Vladimir Putin vtedy vstal a vyšiel zo sály.

Meriho obavy v tom čase zdieľali všetky národy strednej a východnej Európy, a presvedčili svoje vlády, aby viedli kampaň za prijatie do NATO. Uspeli, pretože nikto na Západe neveril, že na nových členoch záleží. ZSSR bol preč, Putin nebol dôležitou osobou a EE by nikdy nebolo potrebné brániť. To bol dôvod, prečo sa ani Američania príliš nepokúšali vyzbrojiť alebo posilniť nových členov NATO. Až v r. 2014 Obamova administratíva konečne umiestnila do regiónu malý počet amerických vojakov, najmä v snahe upokojiť spojencov po prvej ruskej invázii na UA. Západný svet nepocit'oval žiadnu hrozbu, západné ropné a plynárenské spoločnosti sa roky hromadili v RU a spolupracovali s ruskými oligarchami. Západné finančné inštitúcie robili v RU lukratívne obchody, pričom vytvorili systémy, ktoré tým istým ruským kleptokratom umožnili vyvážať ich ukradnuté peniaze a držať ich zaparkované anonymne v západných majetkoch a bankách. Presvedčili sme samých seba, že obohacovanie diktátorov a ich kumpánov nie je na škodu. Predstavovali sme si, že obchod ich zmení a bohatstvo prinesie liberalizmus. Kapitalizmus by priniesol demokraciu – a demokracia by priniesla mier. Po 2. sv. vojne sme sa spoliehali na mantru „Nikdy viac“. Už nikdy by nedošlo ku genocíde a už nikdy by veľké národy nevytlačili menšie národy z mapy.

Ale zatiaľ čo sme žili v tejto ilúzii, vodcovia RU, vlastníci najväčšieho jadrového arzenálu na svete, rekonštruovali armádu a propagandistický stroj určený na masové vraždenie, ako aj mafiánsky štát ovládaný malým počtom ľudí a nijako nepripomínajúci západný kapitalizmus. Strážcovia liberálneho svetového poriadku príliš dlho odmietali pochopiť tieto zmeny. Odvrátili zrak, keď RU „pacifikovalo“ Čečensko zavraždením desiatok tisíc ľudí. Keď RU bombardovalo školy a nemocnice v SY, západní lídri sa rozhodli, že to nie je ich problém. Keď RU prvýkrát napadlo UA, našli dôvody, prečo sa neznepokojovali. Putina by určite uspokojila anexia Krymu. Keď RU napadlo UA druhýkrát a obsadilo časť Donbasu, boli si istí, že bude dosť rozumný, aby sa zastavil. S tret'ou, brutálnejšou inváziou na UA, sa odhalila prázdnota týchto presvedčení. Ruský prezident otvorene poprel existenciu legitímneho ukrajinského štátu. „Nikdy viac“ bolo odhalené ako prázdny slogan, zatiaľ čo sa pred našimi očami formoval genocídny plán, priamo pozdĺž východnej hranice EÚ. Iné autokracie sledovali, čo s tým urobíme, pretože RU nie je jediným štátom, ktorý túži po území svojich susedov. KP môže kedykoľvek zaútočiť na KR a má jadrové zbrane, ktoré môžu zasiahnuť JP. CN sa snaží eliminovať Ujgurov a má na TW imperiálne plány.

Neexistuje prirodzený liberálny svetový poriadok a neexistujú pravidlá bez toho, aby ich niekto presadzoval. Pokiaľ sa demokracie nebudú brániť spoločne, sily autokracie ich zničia. Mnohí americkí politici by sa pochopiteľne radšej sústredili na dlhodobú súťaž s CN. Ale kým bude RU vládnuť Putin, potom je RU vo vojne aj s nami. Rovnako aj BY, KP, IR a potenciálne mnoho ďalších. Možno s nimi nechceme súťažiť alebo nám na nich nezáleží. Ale im záleží na nás. Chápu, že jazyk liberalizmu je nebezpečný pre ich autokratickú moc. Tento boj nie je teoretický a vyžaduje si armády a dlhodobé plány, ako aj oveľa užšiu spoluprácu spojencov, a to nielen v Európe, ale aj v Tichomorí, Afrike a Latinskej Amerike. NATO musí začať fungovať tak, ako to bolo počas studenej vojny, s predpokladom, že k reálnej invázii môže kedykoľvek dôjsť. Hlbšia vojenská a spravodajská koordinácia si môže vyžadovať aj nové inštitúcie – možno dobrovoľnú Európsku légiu napojenú na EÚ alebo pobaltskú alianciu, ktorá zahŕňa SE a FI. Musíme tiež osloviť viac ľudí na celom svete lepšími informáciami a zabrániť autokraciám v ich skresľovaní – založiť televíznu stanicu v ruštine, ktorá by konkurovala Putinovej propagande, a produkovať viac programov v mandarínčine alebo ujurčine. Je potrebné prehodnotiť aj financovanie vzdelávania a kultúry - nemala by existovať ruskojazyčná univerzita vo Vilniuse alebo Varšave, kde by sídlili všetci intelektuáli, ktorí opustili Moskvu? Práve preto, že neexistuje liberálny svetový poriadok, musíme zúribo bojovať za hodnoty a nádeje liberalizmu, ak chceme, aby naše otvorené spoločnosti naďalej existovali.

Článok je tu: <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2022/05/autocracy-could-destroy-democracy-russia-ukraine/629363/>

Viacero popredných svetových think-tankov a médií prináša analýzy víťazstva Orbánovho Fideszu. Magazín The Economist konštatuje, že po neférovom priebehu volieb sa opozičné strany začínajú obviňovať navzájom. Spojená opozícia síce dúfala, že zaostávanie o 6% v prieskumoch sa ukáže byť nepresné – a naozaj bolo, akurát opačným smerom (Fidesz získal 53% hlasov a zachoval si dvojtretinovú väčšinu potrebnú na zmenu ústavy, zatiaľ čo opozičná aliancia Zjednotení za Maďarsko len 35%). Opozičný kandidát Peter Marki-Zay bol pred pár mesiacmi vytrhnutý z neznáma a s najväčšou pravdepodobnosťou sa tam ešte vráti. Orbán, najdlhšie slúžiaci líder v EÚ, vyhral štvrté funkčné obdobie po sebe a vyzerá silnejší ako kedykoľvek predtým.

Orbán svoje víťazstvo vníma ako legitimizáciu ideológie neliberálneho nacionalizmu. „Máme také víťazstvo, že ho možno vidieť z Mesiaca, ale je isté, že ho vidieť z Bruselu,“ zakričal Orbán po zverejnení výsledkov. Na zozname jeho nepriateľov je aj Zelenskyj, ale zato má dlho priateľské vzťahy s Putinom a tvrdí, že dostáva zľavu na ruský plyn. Bol najvähovejším členom koalície NATO a EÚ vo vojne na UA a ostro argumentoval proti sankciám na ruský export energie. Obviňoval opozíciu, že zatahne HU do vojny, čomu mnoho voličov uverilo. Jej porážka ju zanecháva v troskách a Orbánovo víťazstvo posilňuje jeho čoraz autokratickejšiu vládu. Napriek nespravodlivému prevažne jednomandátovému volebnému systému zobrali opozičníci väčšinu viny na seba. Na otázku, ako vníma boj o štyri roky, jeden z nich odpovedal: „Dúfam, že opustím krajinu.“

Magazín Der Spiegel hovorí o historickom víťazstve pre Orbána - ešte nikdy v maďarskej histórii a nikdy od konca komunistických diktatúr nezískala strana v regióne také suverénne víťazstvo v troch voľbách za sebou. Zdá sa, že v ostatných rokoch sa voľby v celej Európe rozhodovali na základe takzvanej imigračnej otázky, konsenzus o spoločnom blahobyte sa v celej Európe vytráca a čoraz väčší počet skupín v spoločnosti uprednostňuje svoje záujmy pred menšinami. Orbán je pritom silným a talentovaným predstaviteľom tohto trendu.

Očakávať, že Orbán zmierni svoj konfrontačný politický štýl, a to aj voči svojim európskym partnerom, je nereálne. V zahraničnej politike chce reformovať EÚ, v podstate ju premeniť len na správcu európskych dotácií a jednotného trhu - a nie na Európu spoločných politických hodnôt, ktorá sa zapája do domácich politických diskusií. Orbán sa snaží za týmto cieľom získať na svoju stranu čo najviac krajín strednej a juhovýchodnej Európy. Znovuzvolený premiér bude pravdepodobne tiež pokračovať vo svojom xenofóbnom nastavení aj doma – v HU je rozšírená nespokojnosť s početnými korupčnými škandálmi týkajúcimi sa ľudí blízkych Orbánovi, a so zlým stavom zdravotníctva a školstva, čo podnietilo Orbána a Fidesz, aby sa stále viac uchyľovali k proticudzineckej rétorike. Dá sa očakávať, že premiér dodrží svoje slovo spred niekoľkých týždňov, že bude dôsledne jednať so svojimi oponentmi a kritikmi – vrátane mimovládnych organizácií.

Časopis Time uvádza, že víťazstvo Orbána môže byť vzpruhou pre jeho priateľa Putina, hoci v európskom priestore je Orbán izolovaný a jeho partneri už zrejme stratili nádej, že by sa mohol zmeniť k lepšiemu. HU bolo za vlády Orbána ostrakizované a vylúčené z EPP, zlyhali aj jeho pokusy o vytvorenie alternatívneho pravicového bloku populistických strán s poľskou stranou PiS a Salviniho Ligou severu. Pripomína, že bol dokonca odsunutý na vedľajšiu koľaj v rámci V4. Štátne médiá pod Orbánovou kontrolou zato papagájovali Putinovu argumentáciu pre ospravedlnenie invázie na UA a samotný Orbán odmietol odsúdiť Putina menovite, ale namiesto toho je len proti „vojne“. Odmietol tiež, aby sa cez územie HU prevážali zbrane NATO na UA a prisľúbil, že zablokuje akékoľvek embargo na ruskú ropu či plyn. Orbán je okrem toho pre spojencov významným bezpečnostným rizikom - ruská FSB údajne kompletne prenikla do počítačovej siete maďarského MZV a jeho internej korešpondencie (čo má bezprostredný vplyv na bezpečnosť krízových summitov NATO a EÚ), a Orbánov MZV Szijjártó namiesto sťažností na kybernetický útok prevzal v Moskve medailu Rádu priateľstva – najvyššie štátne vyznamenanie RU pre cudzinca. Napriek tomu Orbánovo víťazstvo neznamená, že má plnú podporu Maďarov, pokiaľ ide o Putina. Premiér vie, že drvivá väčšina mladších Maďarov je orientovaná pro-EÚ a proti ruskej agresii, čo znamená, že Orbán nemôže presadiť oveľa viac, než už robí. Víťazstvo Marki-Zaya by ale bolo pre Putina omnoho horšou správou, keďže opozičný kandidát povedal, že by súhlasil s akýmkoľvek opatreniami EÚ vrátane prepravy zbraní.

Články sú tu:

<https://www.economist.com/europe/viktor-orbans-victory-is-a-triumph-for-illiberal-nationalism/21808575>

<https://www.spiegel.de/international/europe/analysis-orban-wins-third-term-in-hungary-a-1201980.html>

<https://time.com/6164091/hungary-elections-results-2022/>

Think tank Centrum pre európsku reformu prináša esej, ktorej ústredným argumentom je, že Macronovo víťazstvo síce posilní popredné postavenie FR v EÚ, avšak nebude môcť realizovať všetky svoje plány - niektoré štáty strednej a východnej Európy budú proti francúzskym návrhom, Briti budú stále v opozícii a Nemci takisto môžu prekaziť niektoré nápady staronového prezidenta. Je faktom, že v ostatnom období sa Macron ukázal ako zďaleka najvplyvnejší európsky líder. Je studnicou nových nápadov o budúcnosti EÚ a jeho dynamike alebo intelektuálnej energii sa nevyrovná žiadny iný európsky politik. Francúzom tiež pomáha, že Briti, ako aj Angela Merkel, odišli zo scény. FR dosadilo svojich štátnych príslušníkov alebo spojencov na kľúčové pozície v Bruseli (vrátane predsedov EK a ER) a Macron má tiež blízke vzťahy s rešpektovaným talianskym premiérom Draghim. Ešte dôležitejšie pre vplyv FR je, že svet sa zmenil spôsobom, ktorý potvrdzuje správnosť argumentov Paríža. Rastúca konkurencia čínskych spoločností, koronavírusom inšpirované obavy o odolnosť medzinárodných dodávateľských reťazcov a ruská invázia na UA vyvolávajúca otázky ohľadom energetickej bezpečnosti a obrany posilnili francúzske argumenty v prospech európskej strategickej autonómie a aktívnejšej priemyselnej politiky. Macron sa vie aj poučiť zo svojich chýb - v lete 2019 spustil iniciatívu na vybudovanie dialógu s Putinom bez toho, aby sa poradil s Berlínom či krajinami SVE, ktorých sa vzťahy s RU najviac dotýkajú. Iniciatíva znepokojila viaceré členské štáty a nedosiahla nič. Ale počas tohtoročných rokovaní o UA, v rámci ktorých Macron často hovoril s Putinom, vynaložil maximálne úsilie, aby o nich informoval svojich amerických a európskych partnerov (aj keď samotný dialóg s Putinom niektorých Európanov rozčuľuje). Okrem toho sa Macronovi podarilo presvedčiť EÚ, aby podporila niekoľko francúzskych iniciatív, ako napr. reguláciu veľkých technologických firiem, tzv. Recovery and Resilience Facility (nástroj vytvorený na pomoc krajinám najviac postihnutých pandémiou), či Európsky obranný fond.

Macronovo víťazstvo ešte viac posilní jeho pozíciu v rámci EÚ. Jednou z priorít FR v nasledujúcich rokoch bude priemyselná politika, keď Paríž uprednostňuje budovanie spoločností, ktoré sa majú stať tzv. „európskymi šampiónmi“, hoci niektoré menšie členské štáty sa obávajú, že väčšina vlajkových investícií tak skončí v krajinách s najvyšším kapitálom. V oblasti obrany bude Macron naďalej presadzovať zlepšenie európskych spôsobilostí a asertívnejšiu úlohu v medzinárodných vzťahoch, poháňaný presvedčením, že Európania sa nemôžu len spoliehať na US. Má záujem zabezpečiť, aby sa plán na 5000-člennú intervenčnú jednotku EÚ stal realitou, čo by pravdepodobne znamenalo dať EÚ skutočné vojenské veliteľstvo. Strategická autonómia tiež znamená zníženie závislosti od dovozu fosílnych palív z RU (Macron uprednostňuje embargo na ruskú ropu) a rozšírenie jadrovej energetiky - sektora, v ktorom vyniká francúzsky priemysel.

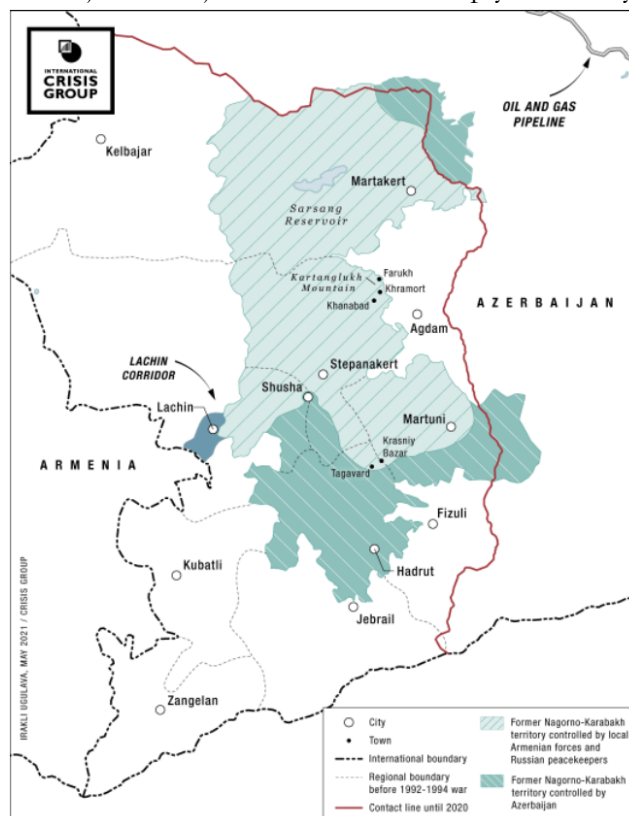
Macron zistí, že niektoré z týchto priorít narážajú na odpor krajín SVE. Ak sa francúzske myslenie v oblasti obrany bude javiť ako nepriateľské voči NATO, potom PL, Pobaltie a ďalší vynesú námietky. Pokiaľ ide o klimatickú politiku, krajiny SVE majú tendenciu byť oveľa skeptickejšie, než väčšina západoeurópskych vlád – a vysoké ceny energií zvýšia ich neochotu rýchlo znížiť uhlíkové emisie. Krajiny SVE ako BG či HU, ktoré sú takmer úplne závislé od ruského plynu, by v prípade úplného embarga čelili veľkej recesii. Okrem toho jedným z najväčších nevyriešených sporov v EÚ je nerešpektovanie zásad právneho štátu zo strany PL a HU. Vojna na UA a veľkorysá podpora PL ukrajinským utečencom viedli Brusel aj Varšavu k snahe zmierniť napätie medzi nimi. Vynárajú sa však aj nové trecie plochy - poľský premiér Morawiecki kritizoval Macrona za vyjednávanie s Putinom a pýtal sa ho, či by rokoval aj s Hitlerom. Macron odpovedal obvinením Morawieckeho, že je „krajne pravicový antisemita.“ Macronovo znovuzvolenie neprinesie veľa pre francúzsko-britské vzťahy, ktoré sú v katastrofálnom stave. Macron údajne neverí, že by mohol s Johnsonom spolupracovať a považuje ho za nedôveryhodného exhibicionistu. Johnsonova možná príprava na upustenie od častí severoírskeho protokolu, sa Francúzom nezapáči.

Počas Macronovho druhého funkčného obdobia bude mať FR v EÚ tak veľký vplyv, ako len môže mať jeden členský štát. Ale EÚ je organizovaná tak, že ani veľmi vplyvný členský štát nemôže vždy dostať to, čo chce. Ako sa Macron už stihol naučiť, členské štáty potrebujú budovať spojenectvá a spolupracovať s európskymi inštitúciami, aby dosiahli svoje ciele. Preto sa EÚ zvyčajne pohybuje pomaly. Náhle šoky – ako Covid-19 alebo ruská invázia na UA – však môžu podnietiť vlády k rýchlej zmene politiky. Ak Macron presadí svoje nápady, budú to silnejšia úloha EÚ v obrane, väčšia európska technologická a priemyselná suverenita a väčšie zapojenie EÚ do fiškálnej politiky.

International Crisis Group pripomína, že v tieni vojny na UA eskalujúce nepriateľstvo v Náhornom Karabachu a jeho okolí vyvolalo tak obavy z obnoveného konfliktu, ako aj nádej na mierové rozhovory. Ak bude násilie eskalovať, mohlo by dôjsť ku zvráteniu váhového pokroku smerujúceho k normalizácii vzťahov – a nakoniec k mieru – medzi AM a AZ. Vojna na UA môže odvrátiť pozornosť RU aj iných štátov, ktorých angažovanosť bude potrebná na uľahčenie rozhovorov a dosiahnutie trvalého riešenia. AM, AZ a de facto orgány NK by mali pokračovať v rozhovoroch na národnej i lokálnej úrovni o ekonomických a iných otázkach, kde môžu existovať spoločné východiská. Spolupredsedia Minskej skupiny OBSE (RU, FR a US), EU a TR by mali pomôcť udržať tieto dialógy. Aktuálne sa predstavitelia Jerevanu a úrady v Stepanakerte obávajú, že Baku využije ruské a západné zaujatie vojnou na UA, aby získalo späť viac pôdy v arménskych častiach NK. RU sa pritom obáva eskalácie, ktorá by mohla zmariť jeho nádeje hrať vedúcu úlohu v stabilnom južnom Kaukaze. Ukrajinská vojna môže zmenšiť vplyv Moskvy a blokovat' Kremľ v otvorenej spolupráci s FR a US.

Tzv. druhá vojna o Náhorný Karabach skončila víťazstvom AZ, ktorý prevzal kontrolu nad časťou NK vrátane miest Šuša a Hadrut a siedmich príslušných území, ktoré stratil v r. 1994. Po stiahnutí arménskych síl boli na hliadkovanie v tých častiach NK, ktoré zostali v rukách etnických Arménov, nasadené ruské mierové jednotky. V regióne však došlo v období od prvého koncom marca viedla k tomu, že AZ získal kontrolu nad dedinou Farukh, ktorá leží v arménskej časti NK. Napriek napätiu sa však AM a AZ predstavitelia rozprávajú – ich ostatné stretnutie sa odohralo 6. apríla v Bruseli. Aj keď ich sporadické diskusie doteraz nevedli k výsledkom, nedávne vyhlásenia Jerevanu ukazujú určitú ochotu ku kompromisom, hoci pokiaľ ide o kľúčové otázky, strany sú od seba zatiaľ príliš vzdialené. AZ je ochotný akceptovať iba takú dohodu, ktorá obsahuje jednoznačné uznanie suverenity Baku zo strany AM nad celým územím NK. AZ nemá záujem o skúmanie kreatívnych riešení, ktoré by zahŕňali vysoký stupeň autonómie od Baku. Namiesto toho argumentuje, že etnickí Arméni žijúci v NK budú jednoducho azerbajdžanskými občanmi. Pre Arménov sú tieto prísľuby nedostatočné, hoci vedenie Jerevanu naznačilo, že bezpečnosť a práva pre karabašských Arménov môžu byť pre nich dôležitejšie, než status územia.

Za daných okolností môže byť najľubnejšou stratégiou povzbudiť strany, aby spolupracovali na menej citlivých otázkach, ako je obnovenie ekonomických väzieb, a zároveň pomaly skúmali cesty k dlhodobšej dohode. Pozornosť si vyžaduje aj vymedzenie štátnych hraníc medzi AM a AZ. Sústredenie sa na tieto záležitosti síce neuľahčí vyriešenie otázky NK, ktorá je jadrom AM-AZ sporu, ale ak budú môcť strany pokračovať v rozhovoroch a nie v boji, potom možno nastane atmosféra aj na riešenie statusu NK. Medzitým budú musieť vonkajší aktéri s najväčším vplyvom dospieť do takého stavu, ktorý im umožní presadzovať spoločný záujem o stabilizáciu južného Kaukazu, a to aj napriek tomu, že sa rozchádzajú ohľadom pokračujúcej ruskej invázie na UA. Západné mocnosti by mali dať jasne najavo, že podporujú ruské snahy o sprostredkovanie a udržanie mieru. Napriek obavám Moskvy z vylúčenia, jej prítomnosť v teréne a kritická úloha v r. 2020 zabezpečujú jej nevyhnutnú účasť, pričom neexistujú žiadne dôkazy, že by si niektorá iná strana chcela uzurpovať postavenie RU. Je jasné, že všetko, čo zaväňuje spoluprácou s Moskvou, je teraz pre Paríž a Washington ťažké, ale napriek tomu na južnom Kaukaze majú všetci vonkajší aktéri spoločný cieľ odvrátiť ďalšiu vojnu a prinútiť strany k urovnaniu. Západní diplomati by mali aspoň súkromne uviesť, že v žiadnom prípade nie sú proti ruskej mierovej prítomnosti v NK – naopak, ak bude boj opäť bezprostrednou opciou, kapacita Moskvy nasadiť ďalšie jednotky môže byť jedným z mála nástrojov na zvládnutie situácie.

Celá analýza je tu: <https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/caucasus/nagorno-karabakh-conflict/b093-nagorno-karabakh-seeking-path-peace-ukraine-wars-shadow>

Koniec americkej angažovanosti v AF a zmena vo vedení v PK predstavuje pre US príležitosť obnoviť svoje dlhotrvajúce vzťahy s Islamabadom. Prezident Biden by mal iniciovať dialóg na vysokej úrovni s novým premiérom Shahbazom Sharifom, ktorý bude pri moci rok, kým sa budú konať ďalšie voľby. Väčšinu z ostatných 40 rokov sa americká politika voči PK točila okolo záujmov vo vojnách v AF, čo zahŕňalo aj spoluprácu s diktátorom Zia ul-Haqom s cieľom vyzbrojiť afganských mudžahedínov proti Sovietom. Potom sa hľadali modely spolupráce v boji proti al-Káide a Talibanu, často so zmiešanými výsledkami. Vedenie týchto vojen bolo najvyššou prioritou Washingtonu, čím sa zanedbávali všetky ostatné problémy. Keďže politika US bola zameraná na vedenie vojen v AF,

hlavnými partnermi v PK boli spravodajská služba a armáda. Menej pozornosti sa venovalo civilnej vláde, čo viedlo k destabilizácii napätej civilno-vojenskej rovnováhy v PK a posilneniu armády.

**MOHLO BY ÍSŤ O ZAČIATOK NOVEJ ÉRY
VZŤAHOV PAKISTANU A USA, KTORÉ
ZAZNAMENALI PRÍLIŠ VEĽKÉ TURBULENCIE,
PRETOŽE BOLI PRÍLIŠ OVPLYVNENÉ
AMERICKÝMI ZÁUJMAMI V AFGANISTANE.**

Teraz, po stiahnutí amerických síl z AF, môže Washington spolupracovať s Islamabadom bez toho, aby uprednostňoval

problémy AF pred budovaním regionálnej stability s IN a CN, či podpory pre zvolené demokratické sily v PK. US majú tiež záujem vyvážiť vplyv CN, najbližšieho spojencu PK, na rozhodovanie v Islamabade. Bidenova administratíva sa v ostatnom období príliš PK nezaoberala, pričom vzájomným vzťahom nepomohla ani kritika vtedajšieho premiéra Khana ohľadom spôsobu stiahnutia amerických jednotiek z AF. Biden nezavolať Khanovi, kým bol premiérom, a Khan zase odmietol účasť na Bidenovom summite pre demokraciu. Teraz, po nástupe Sharifa do úradu, by mu Biely dom zavolať mal. Sharif je trojnásobný bývalý hlavný minister Pandžábu a brat trojnásobného bývalého premiéra Nawaza Sharifa. Obaja bratia boli poznačení obvineniami z korupcie, ale sú to aj pragmatickí muži, ktorí túžia po rozvoji pakistanskej infraštruktúry a ekonomiky. Vo všeobecnosti sa zdržali zahraničných dobrodružstiev a konfliktov s IN. Na druhej strane Imran Khan je ideológ. Pri svojom nástupe k moci sa spoliehal na protiamerickú rétoriku a bol otvoreným kritikom amerických operácií proti al-Káide a Talibanu.

Žiaľ, americké varovania, že podpora afganského Talibanu povedie k silnejšej hrozbe pre PK zo strany pakistanského Talibanu, sa ukázali ako presné. Zrážky medzi PK a oboma Talibanmi sa v ostatnom období zintenzívnili. Afganský Taliban ignoroval prosby PK o kontrolu ich pakistanských spojencov. Afganský ľud by pritom mohol mať prospech zo zlepšených vzťahov medzi US a PK. Washington nepreukázal žiadny skutočný vplyv na nový radikálny režim v Kábule, ale Islamabad má v AF väčší vplyv ako ktorýkoľvek vonkajší hráč, aj keď stále v rámci limitov (kontroluje napr. dovoz ropy k svojmu susedovi).

Sharifova vláda môže aktuálne spolupracovať s umierneným vedením armády. Náčelník štábu gen. Javed Bajwa otvorene kritizoval ruskú inváziu na UA, čo je výrazný posun od Khanovho „neutrálneho“ postoja. Vzhľadom na to, že jeho kontakty s Bidenovou administratívou de facto neexistovali, Khanov vzťah s Putinom a Xi Jinpingom vyzeral ako odklon od US k RU a CN. Situácia je však stále krehká - Sharif zdedil slabú ekonomiku, ktorá je teraz jeho hlavným problémom, a Khan je odhodlaný dostať sa späť k moci. Jeho podpora je značná; viedol obrovské protesty vo veľkých pakistanských mestách, pričom sa spoliehal na demagógiu a protiamerickú rétoriku. Snaží sa podkopať legitimitu novej vlády tým, že ju nazýva „importovanou vládou“ a jeho strana bojkotuje parlament. Hlavnou prioritou trvalej angažovanosti US v PK by v každom prípade malo byť posilnenie demokratického procesu v druhej najväčšej moslimskej krajine na svete, kde žiadny zvolený predseda vlády neodslúžil celé volebné obdobie, a kde príliš často zasahovala armáda, aby zvolenú vládu zvrhla. Tým, že Bidenov tím podčiarkne americkú podporu civilnej vláde, bude PK súčasťou prezidentovej politiky posilňovania demokracie proti autokracii. Zároveň sa vzťah s PK už nemôže zameriavať len na bezpečnosť, aj keď je to stále jedna z nevyhnutných oblastí. Mohlo by ísť o začiatok novej éry stability vo vzťahoch medzi US a PK, ktoré zaznamenali príliš veľa vrcholov a pádov v podstate preto, že vzťah bol založený na amerických cieľoch v AF. Znamenalo by to spoluprácu s civilnými vládami bez ohľadu na to, ktorý vodca je pri moci – čo bude z dlhodobého hľadiska prínosom pre samotný PK.

Analýza je tu: <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2022/04/22/president-biden-dont-pass-up-the-opportunity-for-a-reset-with-shahbaz-sharifs-pakistan/>

Analýzu vývoja vzťahov IN-PK prináša aj indický think-tank ORF: <https://www.orfonline.org/expert-speak/change-of-regime-in-pakistan/>

Francúzsky inštitút medzinárodných vzťahov IFRI prináša obsahlu analýzu týkajúcu sa vývoja v strednej Afrike. Hoci je RW jedným z najmenších štátov na kontinente, vykonáva proaktívnu zahraničnú politiku a rozmiestnila svoje jednotky v rámci multilaterálnych mierových misií na rôznych miestach s cieľom zvýšiť svoju prestíž a vplyv. Príspevok, ktorý ponúkla RW na africkom kontinente aj mimo neho, vyvolal priaznivú odozvu, ktorá pomohla utlmiť kritiku autoritatívnej vlády prezidenta Kagameho a vojenskej angažovanosti RW v susednej Konžskej demokratickej republike. Od minulého roka nastali ďalšie zmeny - RW rozšírila svoje aktivity mimo multilaterálnych operácií, jednostranne zasahovala v Stredoafrickej republike a následne v Mozambiku. Jej priáním je posilniť svoju povest' regionálneho a kontinentálneho „poskytovateľa bezpečnosti“. Môže ísť o príklad významných posunov v spôsoboch, aké sa v subsaharskej Afrike používajú na riadenie konfliktov a budovanie mieru.

Jeho úspech v zásahoch proti násilným neštátnym ozbrojeným aktérom nielenže vyvolal veľký pozitívny ohlas, ale viedol tiež k posilneniu politických a ekonomických väzieb RW s ostatnými africkými štátmi. Zároveň sa Kigali stalo dôveryhodným partnerom pre externých aktérov, ako je napr. FR. Rwandský režim sa snaží presadzovať „rwandské vojenské riešenie bezpečnostných problémov“ ako alternatívu k architektúre podporovanej regionálnymi a kontinentálnymi organizáciami. RW môže tento vývoj využiť dvoma hlavnými spôsobmi: materiálnymi ziskami a politickým vplyvom.

Za snahou Kagameho vybudovať bližšie ekonomické prepojenia s africkými krajinami sú dve základné motivácie. Na jednej strane RW potrebuje prekonať niektoré významné štrukturálne nedostatky, a zároveň je ekonomický rozmer súčasťou širšej preventívnej stratégie. RW je malá, vnútrozemská a husto obývaná krajina takmer bez prírodných zdrojov. Ekonomický rast a miera rozvoja za ostatné dve desaťročia boli poháňané takmer výlučne zahraničnými investíciami a pomocou. Táto závislosť predstavuje silné obmedzenie politických ambícií krajiny, čo chcú rwandské elity zmeniť. Z pohľadu Kagameho je cestou k prekonaniu štrukturálnych nedostatkov zintenzívnenie spolupráce s inými africkými štátmi. A to je zase ovplyvnené rwandskou koncepciou africkej bezpečnosti, podľa ktorej je rozvoj prekážkou vypuknutia budúcich konfliktov. Rast rozvoja a priemernej životnej úrovne je determinantom regionálnej politickej stability a zaistenia mnohých afrických režimov. Najhmatateľnejším príkladom môže byť samotná RW.

Rwandská vláda prepája bezpečnostné a ekonomické partnerstvá a využíva imidž, ktorý si v priebehu rokov vybudoval sám Kagame. V prípade Stredoafrickej republiky vojenský zásah RW posilnil vzájomné väzby a viedol k novým dohodám o spolupráci v štyroch sektoroch: plány hospodárskeho rozvoja, reforma bezpečnostného sektora, baníctvo a doprava. Okrem toho niekoľko členov Rwandskej federácie súkromného sektora založilo spoločnosť v CAR s cieľom skúmať nové príležitosti – a podmienky, ktoré CAR ponúka rwandským investorom, sú obzvlášť atraktívne. V prípade Mozambiku boli dohody o spolupráci v oblasti bezpečnosti predohrou nadväzovania hospodárskych partnerstiev, keď obe krajiny podpísali memorandum o porozumení a rwandský režim pripravil pôdu pre zvýšené aktivity súkromného sektora v MZ. Rwanda si na kontinente obecné vybudovala povest' stabilnej a zodpovednej krajiny, ktorá je schopná poskytnúť podporu iným africkým štátom, ktoré čelia obdobiam vnútornej krízy. Kagame je často africkými lídrami aj verejnosťou považovaný za najschopnejšieho lídra kontinentu. Hoci účinok nasadenia rwandských jednotiek v CAR a MZ by sa nemal zveličovať, treba uznať ich potenciál v rámci afrických bezpečnostných otázok. Rwandské sily dosiahli dobré výsledky v boji proti niektorým ozbrojeným povstaleckým skupinám vďaka ich skúsenostiam, profesionalite a znalostiam techník asymetrického boja. Najmä ich efektívnosť v mozambickom Cabo Delgado proti islamistom posilnila imidž krajiny ako afrického štátu, ktorý sa nielen zaviazal bojovať proti terorizmu, ale je schopný tak konať efektívne a jednostranne. Tento posledný aspekt robí RW obzvlášť prít'azlivou pre medzinárodné zainteresované strany, najmä na Západe. Prípadné vymenovanie rwandského diplomata do čela misie MINUSCA môže dokazovať, ako si Kigali získalo vplyv a uznanie v medzinárodných kruhoch. Zdá sa, že rwandská armáda je veľmi vhodná na to, aby pôsobila ako zástupná sila pre medzinárodné záujmy v subsaharskej Afrike, za predpokladu, že tieto záujmy sú v súlade so záujmami Kagameho. Otázkou zostáva, či aj iné africké krajiny budú chcieť nasledovať rwandský príklad.

**RWANDA SA VĎAKA SVOJEJ STABILITE
A VOJENSKEJ EFEKTIVITE STÁVA OBZVLÁŠŤ
PRÍŤAZLIVOU PRE ZÁPADNÝCH
MEDZINÁRODNÝCH AKTÉROV, KTORÍ MAJÚ
V REGIÓNE SVOJE ZÁUJMY.**